

Forskrift om sikkerhet og tekniske forhold ved jernbanen

Fastsatt av Samferdselsdepartementet XX.XX.2020 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 3 d, § 3 e, § 3 f, § 3 g, § 4, § 5, § 6, § 7, § 8, § 10, § 11, § 12, §13, § 15 og § 16, jf. delegeringsvedtak 22. november 1996 nr. 1076 og delegeringsvedtak 4. april 1997 nr. 275.

§ 1 (Formål og virkeområde)

(1) Formålet med denne forskriften er å bidra til at sikkerheten i jernbanesystemet utvikles og forbedres, og at jernbanesystemet har samtrafikkevne.

(2) Forskriften får ikke anvendelse på sporvei, tunnelbane, godsbane, museumsbane og lignende jernbanesystemer som ikke er en del av det nasjonale jernbanenettet.

§ 2 (Definisjoner)

I denne forskriften menes med:

- a) *samtrafikkevne*: jernbanesystemets evne til å muliggjøre sikker og kontinuerlig trafikk av tog som oppviser de påkrevde nivåene for yteevne
- b) *nasjonal sikkerhetsmyndighet*: nasjonalt organ som er tillagt oppgaver knyttet til jernbanesikkerhet i samsvar med denne forskrift, eller ethvert organ som av flere EØS-stater er tillagt slike oppgaver for å sikre en enhetlig sikkerhetsordning
- c) *kjøretøy*: et jernbanekjøretøy som kjører på egne hjul på jernbanelinjer, med eller uten egen trekkraft; et kjøretøy består av ett eller flere strukturelle og funksjonelle delsystemer.
- d) *samtrafikkkomponent*: enhver enkeltstående komponent, gruppe av komponenter, underenhet eller fullstendig enhet av utstyr som inngår i eller er bestemt til å inngå i et delsystem, og som samtrafikkevnen til jernbanesystemet direkte eller indirekte er avhengig av, inkludert både materielle og immaterielle produkter
- e) *produkt*: et produkt framstilt ved en produksjonsprosess, inkludert samtrafikkkomponenter og delsystemer
- f) *delsystemer*: de strukturelle eller funksjonelle delene av jernbanesystemet, som nærmere angitt i forskrifter fastsatt med hjemmel i denne forskriften
- g) *nasjonale regler*: alle bindende regler vedtatt i en EØS-stat, uavhengig av hvilket organ som utsteder dem, som inneholder andre krav til jernbanesikkerhet eller tekniske krav enn dem som er fastsatt i EU-regelverket eller internasjonale regler som gjelder i den aktuelle EØS-staten for jernbanevirksomhetene eller tredjemenn
- h) *samsvarsvurdering*: en prosess for å fastslå om nærmere angitte krav til et produkt, en prosess, en tjeneste, et delsystem, en person eller et organ er oppfylt
- i) *samsvarsvurderingsorgan*: et organ som er meldt eller utpekt til å være ansvarlig for samsvarsvurderingsvirksomhet, inkludert kalibrering, prøving, sertifisering og inspeksjon; et samsvarsvurderingsorgan klassifiseres som «meldt organ» etter melding fra en EØS-stat; et samsvarsvurderingsorgan klassifiseres som «utpekt organ» etter utpeking av en EØS-stat.

§ 3 (Statens jernbanetilsyns oppgaver)

- (1) Statens jernbanetilsyn er nasjonal sikkerhetsmyndighet som beskrevet i direktiv (EU) 2016/798, og utfører de oppgavene som er tillagt nasjonal sikkerhetsmyndighet på jernbaneområdet.
- (2) Statens jernbanetilsyn gir tillatelse til å ta i bruk delsystemene "styring, kontroll og signal langs sporet", "energi" og "infrastruktur" i medhold av jernbaneloven § 4 og bestemmelser gitt i medhold av denne.
- (3) Statens jernbanetilsyn gir tillatelse til å bringe kjøretøyer i omsetning i medhold av jernbaneloven § 5, med mindre denne myndigheten utøves av byrået i medhold av § 6 i denne forskriften.
- (4) Statens jernbanetilsyn skal gi støtte til byrået ved utstedelse, fornyelse, endring og tilbakekalling av tillatelser til å bringe kjøretøyer i omsetning i medhold av § 6 i denne forskriften.
- (5) Statens jernbanetilsyn er tilsynsmyndighet for samtrafikkkomponenter som nevnt i jernbaneloven § 12.
- (6) Statens jernbanetilsyn skal sikre at hvert kjøretøy er tildelt et kjøretøynummer.
- (7) Statens jernbanetilsyn skal gi støtte til byrået ved utstedelse, fornyelse, endring og tilbakekalling av felles sikkerhetssertifikater i medhold av § 6 i denne forskriften.
- (8) Statens jernbanetilsyn utsteder felles sikkerhetssertifikat til jernbaneforetak etter jernbaneloven § 6, med mindre denne myndigheten utøves av byrået i medhold av § 6 i denne forskriften.
- (9) Statens jernbanetilsyn utsteder sikkerhetstillatelse til infrastrukturforvaltere etter jernbaneloven § 6.
- (10) Statens jernbanetilsyn overvåker, fremmer, håndhever og oppdaterer rammene for sikkerheten i jernbanesystemet i medhold av jernbaneloven §§ 6 og 11, herunder systemet med nasjonale regler.
- (11) Statens jernbanetilsyn er tilsynsmyndighet som nevnt i jernbaneloven § 3d, § 3e, § 3f, § 3g, § 11 og § 13, og fører tilsyn med jernbaneforetak og infrastrukturforvaltere etter jernbaneloven § 11.
- (12) Statens jernbanetilsyn har den myndighet som tilligger departementet i jernbaneloven § 11 syvende ledd for tillatelser Statens jernbanetilsyn selv har utstedt.

§ 4 (Statens jernbanetilsyns øvrige oppgaver)

- (1) Statens jernbanetilsyn fastsetter nærmere krav om registre for kjøretøy og jernbaneinfrastruktur.
- (2) Statens jernbanetilsyn kan i forskrift fastsette at trafikkstyrer skal ha fullmakt til å sette i verk umiddelbare tiltak for å ivareta en sikker og hensiktsmessig trafikkavvikling i forbindelse med utøving av trafikkstyring.

§ 5 (Delegasjon av forskriftsmyndighet)

(1) Statens jernbanetilsyn kan gi utfyllende bestemmelser til forskriften her, herunder for å gjennomføre Norges forpliktelser etter EØS-avtalen.

(2) Statens jernbanetilsyn kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere krav og vilkår for å ivareta hensynet til en sikker og hensiktsmessig trafikkavvikling samt miljø etter jernbaneloven § 6.

§ 6 (Byråets myndighet og oppgaver)

(1) Europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2016/796 av 11. mai 2016 om Den europeiske unions jernbanebyrå og om oppheving av forordning (EF) nr. 881/2004 gjelder som forskrift med de tilpasninger som fremgår av EØS-avtalen vedlegg XIII, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

(2) Byrådet utsteder felles sikkerhetssertifikat og typetillatelse og tillatelse til å bringe kjøretøy i omsetning i de tilfellene der ikke Statens jernbanetilsyn er myndighet etter § 3 tredje og åttende ledd. For øvrig utøver byrådet myndighet i medhold av bestemmelser som omhandlet i første ledd.

(3) Byrådet kan kreve tilgang til søkerens lokaler under søknadsprosessen i henhold til jernbaneloven § 6 første ledd.

§ 7 (Jernbanedirektoratets oppgaver)

(1) Jernbanedirektoratet har ansvaret for å opprette og vedlikeholde en nasjonal standard for utforming og gjennomføring av opplæring av førere og eventuelt for annet personell med oppgaver av betydning for sikkerheten på jernbanen.

(2) Jernbanedirektoratet er klageinstans for vedtak truffet etter jernbaneloven § 10.

§ 8 (Meldermyndighet)

(1) Statens jernbanetilsyn er meldermyndighet i samsvar med denne forskriften og har ansvaret for utpeking av, melding om og tilsyn med samsvarsvurderingsorganer.

(2) Statens jernbanetilsyn skal informere i henhold til direktiv (EU) 2016/797 artikkel 27 nr. 2 om hvilke organer som har tillatelse til å utføre samsvarsvurderinger etter denne forskriften.

(3) Statens jernbanetilsyn skal informere i henhold til direktiv (EU) 2016/797 artikkel 29 om prosessen for utpeking av, melding om og tilsyn med samsvarsvurderingsorganer, og om eventuelle endringer i disse prosessene.

(4) Vurderinger og tilsyn etter første ledd skal utføres av akkrediteringsorgan i henhold til og i samsvar med forordning (EF) nr. 765/2008. Dersom Statens jernbanetilsyn delegerer

eller på annen måte overlater utpekingen, meldingen eller tilsynet nevnt i første ledd, til et organ som ikke er et statlig foretak, skal dette organet være en juridisk person og oppfylle kravene fastsatt i § 9. I tillegg skal organet ha forsikring for å dekke erstatningsansvar som måtte oppstå som følge av virksomheten. Statens jernbanetilsyn har ansvaret for de oppgavene som utføres av organet.

(5) Statens jernbanetilsyn skal informere Kommisjonen om prosessen for utpeking av, melding om og tilsyn med samsvarsvurderingsorganer og om eventuelle endringer i disse prosessene. Kommisjonen offentliggjør disse opplysningene.

(6) Statens jernbanetilsyn skal sørge for at de organene de har meldt, enten direkte eller gjennom utpekte representanter, deltar i arbeidet til sektorgruppen av meldte organer opprettet i samsvar med artikkel 24 i forordning (EU) 2016/796.

§ 9 (Krav til meldermyndigheten)

Meldermyndigheten skal

- a) være opprettet på en slik måte at det ikke oppstår interessekonflikt med samsvarsvurderingsorganer,
- b) være organisert og drives på en slik måte at dens virksomhet er objektiv og upartisk,
- c) være organisert på en slik måte at alle beslutninger knyttet til utpeking av et samsvarsvurderingsorgan blir truffet av andre kvalifiserte personer enn dem som har utført vurderingen,
- d) ikke tilby eller utøve noen virksomhet som samsvarsvurderingsorganer utøver, eller yte rådgivningstjenester på kommersielt eller konkurransemessig grunnlag,
- e) sikre at opplysninger den innhenter, behandles fortrolig,
- f) ha tilstrekkelig med kvalifisert personell til rådighet for å kunne utføre sine oppgaver på en tilfredsstillende måte.

§ 10 (Ikrafttredelse og endringer i andre forskrifter)

(1) Forskriften trer i kraft **31. oktober 2020**, med unntak av § 6.

(2) Med virkning fra **31. oktober 2020** endres følgende forskrifter:

- a) Forskrift 16. juni 2010 nr. 820 om samtrafikkevnen i jernbanesystemet oppheves.
- b) Forskrift 20. desember 2016 nr. 1747 om lisens, sikkerhets sertifikat, sikkerhetsgodkjenning og andre forhold relatert til sikkerheten på jernbanen oppheves.
- c) Forskrift 31. mars 2006 nr. 378 om offentlige undersøkelser av jernbaneulykker og alvorlige jernbanehendelser m.m. endres som følger:

§ 3 ny bokstav c skal lyde:

c) *Byrået: Den europeiske unions jernbanebyrå*

§ 4 første ledd skal lyde:

Inn begrepet jernbaneulykke etter jernbaneundersøkelsesloven § 5 inngår definisjonene i *direktiv (EU) 2016/798 artikkel 3 nr. 11) og 12)*.

§ 11 skal lyde:

§ 11 (*Underretning til byrådet*)

Innen en uke etter at det er truffet beslutning om å innlede en undersøkelse, skal undersøkelsesmyndigheten underrette *byrådet* om dette. Underretningen skal angi dag, tidspunkt og sted for jernbaneulykken eller jernbanehendelsen samt dens art og konsekvenser med hensyn til drepte, skadede og materielle skader.

§ 12 nytt fjerde ledd skal lyde:

Byrådet og berørte nevnt i jernbaneundersøkelsesloven § 16 skal gis anledning til å fremlegge relevant teknisk informasjon med sikte på å forbedre kvaliteten på undersøkelsesrapporten.

§ 13 andre ledd skal lyde:

Sikkerhetstilrådinger skal rettes til tilsynsmyndigheten og, dersom det er nødvendig på grunn av tilrådingens art, *til byrådet*, til andre organer eller myndigheter i Norge eller til andre EØS-stater.

§ 15 andre ledd første setning skal lyde:

Dersom rapporten ikke er ferdig innen 12 måneder, skal undersøkelsesmyndigheten *som minimum på hver årsdag for ulykken* avgi en foreløpig rapport som angir utviklingen av undersøkelsen og de sikkerhetsspørsmål som er aktuelle i forbindelse med saken.

§ 16 tredje ledd første setning skal lyde:

Byrådet, tilsynsmyndigheten og andre myndigheter eller organer eller eventuelt andre EØS-stater som sikkerhetstilrådingene er rettet til, skal minst to ganger i året gi tilbakemelding til undersøkelsesmyndigheten om vedtatte og planlagte tiltak som følge av tilrådingene.

I § 18 skal "ERA" erstattes med "byrådet".

§ 19 andre ledd og nytt tredje ledd skal lyde:

Når et jernbaneforetak som er etablert og lisensiert, *eller når et kjøretøy som er registrert eller vedlikeholdes*, i en annen EØS-stat er involvert i en jernbaneulykke eller alvorlig jernbanehendelse i Norge, skal undersøkelsesmyndigheten fra den aktuelle EØS-staten inviteres til å delta i undersøkelsen.

Undersøkelsesorganer fra inviterte EØS-stater skal gis slik myndighet som er nødvendig for at de skal kunne bistå en annen EØS-stats undersøkelsesorgan ved innsamlingen av bevis til når de blir bedt om det, samt gis tilgang til de opplysningene og bevisene som er nødvendig for at de kan delta effektivt i undersøkelsen, med behørig respekt for den nasjonale lovgivningen som vedrører rettergangen.

§ 19 nåværende tredje og fjerde ledd blir nytt fjerde og femte ledd.

I § 20 annet ledd skal "ERA" erstattes med "byrået".